

A LES FAMÍLIES DE L'ALUMNAT DE 1r D'ESO/6é PRIMÀRIA

NO als àmbits

En el present curs 2020/21, la Conselleria d'Educació ha establert un canvi organitzatiu, obligatori per a primer d'ESO, consistent a integrar diferents matèries en els anomenats **àmbits**. Per regla general, les assignatures *Geografia i Història, Valencià i Castellà* s'han agrupat en l'anomenat **àmbit sociolingüístic** i *Matemàtiques, Biologia i Tecnologia* formen l'**àmbit científic-tecnològic**.

Aquesta nova organització curricular es mantindrà **obligatòriament** durant el proper curs 2021/2022 en 1r d'ESO i s'afavorirà la seua implantació en 2n d'ESO als centres que així ho decidisquen.

Davant d'aquesta situació, recentment s'ha constituït una Plataforma, integrada per més de mil docents de totes les especialitats de Secundària.

El professorat integrant es mostra **enormement preocupat** per les conseqüències negatives que per a l'alumnat pot tenir el treball per àmbits. Per això, com a **professionals de l'educació**, considerem que hem d'alertar tota la comunitat educativa i a la societat en general, però especialment a les famílies de l'alumnat (que en primera instància patiran les conseqüències nefastes d'aquest experiment) dels **perills que comporta aquesta organització curricular**.

En el present curs 2020/21, la Conselleria d'Educació ha presentat aquesta reforma curricular amb els següents arguments que passem a contestar:

- 1) Des de la Conselleria es diu que **"La integració en àmbits és una forma d'afavorir el trànsit d'etapa de Primària a Secundària, que tracta de compensar les deficiències produïdes després de la suspensió de les classes presencials durant l'últim trimestre del curs 2019/20 causada per la COVID-19 "**.

Ha estat una **decisió unilateral** de la Conselleria d'Educació, **sense un procés previ de reflexió i sense comptar amb l'opinió del professorat de Secundària**. Si la justificació per a la implantació dels àmbits en el curs actual va ser el confinament de el curs passat, aquesta situació no és extrapolable al curs actual que, segons la Conselleria, ha transcorregut amb "normalitat".

És cert que l'alumnat de 1r d'ESO, en la seua arribada als instituts, es troba amb un elevat nombre de docents, però després de dècades d'experiència, s'ha constatat que això no ha suposat cap obstacle per als estudiants. Per contra, s'enforteix la seua autonomia i capacitat de planificació i organització.

- 2) Segons la Conselleria **"L'organització del currículum per àmbits suposa una forma globalitzada de treballar que combina l'aprenentatge competencial i significatiu amb el respecte per les aproximacions al coneixement que tenen les diferents assignatures"**.

La veritat és que la **desorganització** dels continguts de les assignatures en fusionar-se en "àmbits" produeix **aprenentatges dispersos, inconnexos, desestructurats i mancats de significat**. Lluny de respectar la lògica interna de cada assignatura (amb una estructura pròpia que requereix processos d'aprenentatge específics) es perden tant l'organització com la seqüència característica de cadascuna de les matèries que integren l'àmbit. A més, molts dels **continguts essencials** de cada assignatura **queden sense impartir**, tot generant **llacunes** difícils de cobrir en cursos superiors.

Finalment, el professorat encarregat d'impartir un àmbit **només és especialista d'una de les tres matèries que els configuren** i no té els instruments didàctics que haurien de permetre orientar i guiar l'alumnat en les matèries que li són alienes. Fins i tot, quan s'introdueix un segon professor de recolzament a l'aula (**codocència**), l'efectivitat és mínima, donat que només un dels professors és especialista, cosa que fa molt qüestionable aquesta gestió tan generosa dels recursos humans. En aquest sentit, pràcticament tot el professorat estaria d'acord que seria molt més efectiva una **disminució de les ràtios** (per exemple, mitjançant els **desdoblaments** dels grups).

L'experiència de la majoria de professorat és que aquest canvi ha suposat una **minva en el nivell d'exigència** que afectarà les matèries implicades en cursos posteriors.

- 3) Segons la Conselleria **"Aquesta forma de treballar (interdisciplinària i globalitzadora) afavoreix l'aprenentatge competencial de tot l'alumnat. Tant d'aquell amb més dificultats d'aprenentatge com de el que té més capacitat i motivació "**.

Al contrari, la disminució en el nivell d'exigència **afectarà de manera més negativa aquell alumnat més desfavorit socioeconòmicament. L'alumnat que compte amb menys suport familiar i menys recursos sortirà més perjudicat**, ja que no disposarà d'alternatives per compensar les importants deficiències formatives. Allò que no s'aprenja al centre educatiu probablement no es podrà aprendre fora.

Una educació centrada exclusivament en l'aprenentatge per **projectes de cada àmbit** només es justifica en un context neoliberal, interessat a generar mà d'obra només productiva i obediència, **allunyada del pensament crític** que, paradoxalment, és el que es diu que es vol promoure.

- 4) Segons la Conselleria **"A través de l'aplicació de metodologies innovadores i actives, aquesta organització curricular contribueix a motivar tot l'alumnat"**.

La investigació didàctica posa de manifest que **no hi ha metodologies miraculoses. Bona part del professorat manifesta dubtes seriosos sobre aquestes metodologies "innovadores"**. El que és segur és que hi ha molta **desorientació i confusió** entre el professorat sobre com realitzar i portar a la pràctica aquesta agrupació de matèries.

D'altra banda, **no s'ha realitzat una reflexió seriosa i crítica** a partir de el coneixement i experiència del professorat, ni tampoc una **avaluació profunda** sobre si els programes ja existents d'agrupaments per àmbits (PMAR, PR4, FPB) es poden estendre obligatòriament a la resta de grups.

- 5) Des de la Conselleria s'argumenta finalment que: **"La integració de matèries en àmbits millora la continuïtat dels aprenentatges de Primària, afavoreix el desenvolupament de les competències de l'alumnat i flexibilitza el currículum, tot facilitant el suport dins de l'aula a poder ser presents dos docents un dels quals pot ser un Mestre de Pedagogia Terapèutica. D'aquesta manera, la integració de continguts en àmbits permet el desenvolupament d'altres mesures de resposta educativa per a afavorir la inclusió de tot l'alumnat "**.

Les anomenades competències clau es poden treballar des de cadascuna de les assignatures sense cap problema. **No hi ha cap necessitat de fer experiments nous barrejant les assignatures**. A més, quan en la vida real es desenvolupa un projecte que requereix la participació de diferents professionals (des de la construcció d'un edifici fins a la d'una nau espacial) cada participant ho fa des del coneixement profund de la seua especialitat, però no se li exigeix el coneixement global de tots els aspectes teòrics o tècnics implicats. Proven a que, en una obra, l'expert en fontaneria es faça càrrec de l'arrebossat d'una paret. És menys expert el professorat de Matemàtiques o d'Història que un encofrador? Consentirien que la seua malaltia cardíaca li l'assignaren a l'hospital a una psiquiatra perquè la cardiòloga es dedica a atendre esquinços?

En conclusió:

Si la principal diferència entre l'ensenyament en les etapes de Primària i Secundària consisteix que, en aquesta última, és el professorat especialista qui es fa càrrec de l'alumnat, **agrupar les assignatures en àmbits deixa l'ensenyament en mans de professorat no especialista precisament en el moment en què els continguts a abordar es fan més profunds**.

La fusió d'assignatures en àmbits s'ha presentat com una gran innovació que millorarà l'aprenentatge de l'alumnat, però **sense que hi haja estudis o treballs de recerca educativa que avalen aquesta forma d'organització escolar**. Per contra, hi ha molts treballs en revistes prestigioses d'educació que s'han mostrat molt crítics amb aquesta barreja d'assignatures en àmbits, i que **qüestionen tant la seua viabilitat com la seua efectivitat**.

Tot i que és cert que el currículum actual està sobrecarregat i que no hi ha una adequada coordinació entre els continguts de les diferents assignatures, l'organització per àmbits no soluciona aquest problema, ja que **desmunta la seqüenciació lògica de continguts de cada assignatura** tot substituint-los per una **presentació casual** de aquests, la qual cosa dificulta l'aprenentatge.

Finalment, l'**avaluació** de l'àmbit pot donar una **imatge enganyosa** de les necessitats i del progrés de l'alumnat. Es pot aprovar l'àmbit, però això no impedeix que l'alumnat no sàpiga allò que és fonamental d'una o més assignatures. Ens temem que la finalitat principal és l'emascament **del fracàs escolar**.